

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۱ چون فراوانی ایزوتوپ دومی دو برابر اولی و سومی دو برابر دومی است پس فراوانی ایزوتوپ دوم چهار برابر اولی است یعنی فراوانی‌ها به ترتیب ۱، ۲ و ۴ است و به کمک فرمول درصد فراوانی محاسبه را انجام می‌دهیم.

$$A_1 = \frac{\text{تعداد جزء}}{\text{تعداد کل}} \times 100 = \frac{1}{1+2+4} \times 100 \Rightarrow \frac{100}{7} = \%14$$

$$A_2 = \frac{4}{4+2+1} \times 100 = \frac{400}{7} = \%57$$

۲ - گزینه ۴ این اتم جزو عناصر دسته ۷ جدول تناوبی می‌باشد و در لایه ظرفیت خود، ۶ الکترون دارد؛ بنابراین در گروه ۱۶ جدول تناوبی قرار دارد.
توجه: شمار الکترون‌های لایه ظرفیت یک اتم برابر با عدد یکان شماره گروه آن است به جزء عنصر هلیم و عنصرهای گروه ۱۱، ۱۰ و ۱۲ و در عنصر هلیم که تعداد الکترون‌های ظرفیتی برابر ۲ است ولی در گروه ۱۸ جدول قرار دارد.

در عنصرهای سه گروه ۱۱، ۱۰ و ۱۲ و شمار الکترون‌های ظرفیت با شماره گروه برابر است.

اتم مورد نظر در دوره چهارم قرار دارد و با آهن که در دوره چهارم است هم دوره است.

توجه: ضریب لایه آخر شماره دوره عناصر در جدول تناوبی می‌باشد.

۳ - گزینه ۱ فقط عبارت «ب» نادرست است. در لایه الکترونی دوم، دو زیرلایه با $l = 0$ و $l = 1$ وجود دارد.

۴ - گزینه ۱

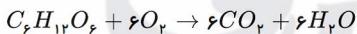
$$0,00034g \times \frac{1kg}{1000g} = 34 \times 10^{-7} kg$$

$$E = mc^2 \Rightarrow E = 34 \times 10^{-7} (3 \times 10^8)^2 \Rightarrow E = 3,06 \times 10^{11} J$$

$$3,06 \times 10^{11} J \times \frac{1g}{340J} \times \frac{1kg}{1000g} = 9 \times 10^5 kg$$

$$\frac{1g}{x g} = \frac{340J}{3,06 \times 10^{11} J} \Rightarrow x = \frac{3,06}{340} \times 10^{11} g \times \frac{1kg}{1000g} = 9 \times 10^5 kg$$

۵ - گزینه ۱ ابتدا با موازنۀ واکنش‌ها حجم گاز O_2 مورد نیاز برای واکنش نخست بدست می‌آید:

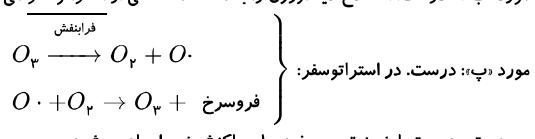

$$gC_2H_{12}O_2 = 12,8gSO_2 \times \frac{1molSO_2}{64gSO_2} \times \frac{1molO_2}{2molSO_2}$$

$$\times \frac{1molC_2H_{12}O_2}{6molO_2} \times \frac{180gC_2H_{12}O_2}{1molC_2H_{12}O_2} = 3gC_2H_{12}O_2$$

۶ - گزینه ۴ مجموع ضرایب فراورده‌ها ۱۴ می‌شود که با تقسیم بر ضریب HCl عدد یک به دست خواهد آمد.
 $K_2Cr_2O_7 + 14HCl \rightarrow 2KCl + 2CrCl_3 + 3Cl_2 + 7H_2O$

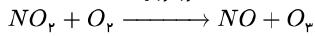
۷ - گزینه ۳ مورد «آ»؛ نادرست. الوتروب‌ها لزوماً فرمول شیمیایی یکسانی ندارند. (نظیر O_3 و O_2)
مورد «ب»؛ نادرست. اصطلاح لایه اوزون را به منطقه مشخصی از استراتوسفر می‌گویند که بیش ترین مقدار اوزون در آن محدوده قرار دارد.

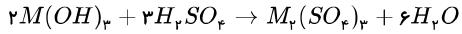
مورد «ت»؛ درست. اوزون تروپوسفری طی واکنش زیر ایجاد می‌شود:

نور خورشید

اورون آلاینده‌ای سمی و خطرناک به شمار می‌رود، به طوری که وجود آن در هوا بی‌کنیم، سبب سوزش چشم‌ها و آسیب دیدن ریه‌ها می‌شود.
۸ - گزینه ۴ واکنش داده شده را موافق می‌کنیم:

روش اول:

$$M_r(SO_4)_2 = 96gM(OH)_2 \times \frac{1molM(OH)_2}{(m+51)gM(OH)_2} \times \frac{1molM_r(SO_4)_2}{2molM(OH)_2} \times \frac{(2M+288)gM_r(SO_4)_2}{1molM_r(SO_4)_2} = 189gM_r(SO_4)_2$$

$$\Rightarrow M = 45g \cdot mol^{-1}$$

روش دوم:

$$\begin{aligned} \frac{96g}{2M(OH)_2} &\sim \frac{189g}{M_r(SO_4)_2} \\ 2 \times (M+51) &= 2M+288 \\ \frac{96}{2M+102} &= \frac{189}{2M+288} \Rightarrow M = 45 \end{aligned}$$

۹ - گزینه ۱ فقط نام و فرمول شیمیایی آمونیوم پدید "NH₄I" درست نوشته شده است.
جدول درست و کامل سوال به صورت زیر است:

فرمول شیمیایی	نام ترکیب	فرمول شیمیایی	نام ترکیب
FeSO ₄	آهن (II) سولفات	CuNO ₃	مس (I) نیترات
AlPO ₄	آلومینیم فسفات	Mg(OH) ₂	منیزیم هیدروکسید
ZnCO ₃	روی کربنات	NH ₄ I	آمونیوم پدید

۱۰ - گزینه ۲ موارد (ب)، (ت) و (د) صحیح‌اند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

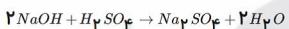
(آ) با افزایش دما، انحلال پذیری اکسیژن به صورت غیرخطی کاهش می‌یابد.

(پ) انحلال پذیری گاز اکسیژن در آب دریا کم تراز آب آشامیدنی است و علت آن وجود نمک‌ها در آب دریا است.

۱۱ - گزینه ۱ با توجه به اینکه انحلال پذیری یعنی انحلال در ۱۰۰ گرم حلال می‌توان نوشت:

$$\frac{0,1391gPbCl_2}{100g\text{ آب}} \times \frac{1molPbCl_2}{278,2gPbCl_2} \times \frac{1g}{mL} \times \frac{1000mL}{1L} = 5 \times 10^{-3} mol \cdot L^{-1}$$

۱۲ - گزینه ۱

$$?mLH_2SO_4 = 0,2gNaOH \times \frac{1molNaOH}{140gNaOH} \times \frac{1molH_2SO_4}{2molNaOH} \times \frac{1L}{0,05molH_2SO_4} \times \frac{1000mL}{1L} = 50mL$$

۱۳ - گزینه ۱ بررسی عبارت‌های داده شده:

- درست - در آلکان‌های A و B زنجیر اصلی دارای ۶ اتم کربن است.

- درست - آلکان‌های A و C و D، تنها دارای یک شاخه فرعی نزدیک‌تر است، مقدم‌تر است.

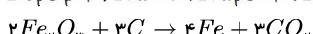
- نادرست - آلکان‌های A و C متفاوت هستند.

- درست - شماره گذاری در زنجیر اصلی از سمتی که به شاخه فرعی نزدیک‌تر است، مقدم‌تر است.

- درست - فرمول مولکولی B و C به صورت C₈H₁₈ است.

۱۴ - گزینه ۲

می‌توان از دو واکنش زیر برای استخراج آهن از آهن (III) اکسید که در سنگ معدن آن موجود است، استفاده کرد:

$$?gNa = 4 \times 10^9 gFe_3O_4 \times \frac{(100-70)gFe_3O_4}{100gFe_3O_4} \times \frac{1molFe_3O_4}{160gFe_3O_4} \times \frac{6molNa}{1molFe_3O_4}$$

$$\times \frac{23gNa}{1molNa} = 1,035 \times 10^9 g = 1035kg$$

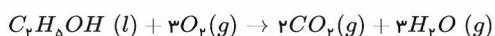

$$\begin{aligned} ?gC &= 4 \times 10^4 gFe_rO_r \times \frac{\frac{30g}{\text{خالص}}}{\frac{100g}{\text{ناخالص}}} \times \frac{1molFe_rO_r}{160gFe_rO_r} \times \frac{3molC}{2molFe_rO_r} \\ &\times \frac{12gC}{1molC} = 135000gC = 135kgC \end{aligned}$$

۱۵ - گزینه ۲ زیرا آرایش الکترونی اتم عنصر M , $M^{3+} [Ar]^{3d^5 4s^2}$ است، پس آرایش کاتیون $[Ar]^{3d^5 4s^2}$ است.

۱۶ - گزینه ۴ بشعاع واندروالسی یعنی نصف طول واندروالس یعنی از مرکز تا لایه آخر است.
فاصله‌ی میان دو هسته‌ی دو اتم تشکیل‌دهنده‌ی پیوند کووالانسی یعنی طول کووالانسی است.

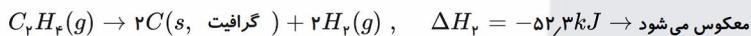
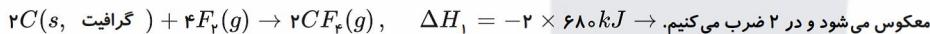
۱۷ - گزینه ۳

$$molO_r = 5,6LCO_r \times \frac{1molCO_r}{22,4LCO_r} \times \frac{3molO_r}{2molCO_r} = \frac{3}{8}$$

$$\bar{R}_{O_r} = \frac{\frac{3}{8}}{\frac{5,6}{22,4}} = 0,45 mol \cdot min^{-1}$$

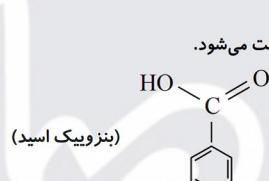
۱۸ - گزینه ۳ زیرا، با توجه به واکنش‌های داده شده، می‌توان نوشت:

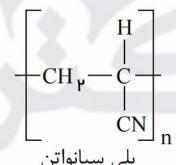

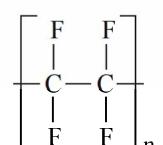
$$\Delta H = -2486,4 kJ$$

۱۹ - گزینه ۱ اگر به جای هیدروژن متصل به کربن فورمیک اسید ($H-C(=O)-OH$) سرگروه خانواده آروماتیک‌ها یعنی بنزن ( ) قرار گیرد ترکیبی با فرمول $C_7H_6O_2$ بدست می‌آید که بنزوییک اسید نام دارد و این ماده در توت فرنگی و تمشک یافت می‌شود.

۲۰ - گزینه ۲ ساختار پلی سیانواتن:
پلی سیانواتن

ساختار تفلون:

در آغاز درصد جرمی فلوئور در تفلون (تترا فلوئورواتیلن) را به دست می‌آوریم:

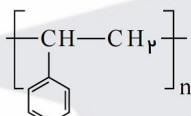
$$\text{درصد جرمی فلورور} = \frac{(14 \times 19) \times n}{(24 + 19) \times n} \times 100 = 76\%$$

$$\text{درصد جرمی نیتروژن} = \frac{(14) \times n}{(36 + 3 + 14) \times n} \times 100 \sim 26,4\%$$

$$\text{تفاوت درصد جرمی} = 76 - 26,4 = 49,6\%$$

اکنون درصد جرمی نیتروژن در پلی سیانواتن را محاسبه می کنیم:

است و در تولید ظروف یکبار مصرف کاربرد دارد.

۲۱ - گزینه ۴ پلی وینیل کلرید در ساخت کیسه خون کاربرد دارد. ساختار پلیمر پلی استیرن به صورت

نام مونومر سازنده پلیمر تقلون، تترافلوئورواتن است.

۲۲ - گزینه ۴ در این ساختار هر اتم اکسیژن دارای دو چفت الکترون ناپیوندی بر روی دو اتم نیتروژن است.

۲۳ - گزینه ۲ دی آمین و دی اسید تشکیل دهنده این پلی آمید به صورت زیر می باشند:

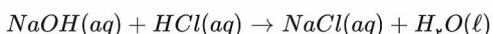
۱) اسید اولیه یک دی اسید ۴ گزینه است.

۲) دی آمین فوق دارای دو چفت الکترون ناپیوندی بر روی دو اتم نیتروژن است.

۳) در تشکیل پلی آمید، اسید عامل (-OH) از دست می دهد نه اتم H.

۴) پلی آمید دارای گروه عاملی آمید است.

۲۴ - گزینه ۲

$$\text{?mol HCl} = 200 \text{mL} \times \frac{1 \text{L}}{1000 \text{mL}} \times \frac{1 \text{mol HCl}}{1 \text{L HCl}} \times \frac{\frac{10}{100}}{\text{نالخلصی}} = 1,6 \text{mol HCl}$$

$$\text{?mol NaOH} = 300 \text{mL} \times \frac{1 \text{L}}{1000 \text{mL}} \times \frac{1 \text{mol NaOH}}{1 \text{L NaOH}} \times \frac{\frac{75}{100}}{\text{نالخلصی}} = 1,8 \text{mol NaOH}$$

با توجه به یکسان بودن ضرایب استوکیومتری اسید و باز در واکنش خنثی شدن HCl زودتر تمام می شود و در نهایت محلول بازی خواهد بود.

$$\text{?g NaCl} = 1,6 \text{mol HCl} \times \frac{1 \text{mol NaCl}}{1 \text{mol HCl}} \times \frac{58,5 \text{g NaCl}}{1 \text{mol NaCl}} = 93,6 \text{g NaCl}$$

$$\frac{\text{حجم ماده خالصی}}{\text{درصد خلوص}} \times 100$$

$$78 = \frac{93,6}{x} \times 100 \Rightarrow x = 120 \text{g NaCl}$$

$$\Delta g \times \frac{1 \text{mol}}{100 \text{g}} = \frac{\text{غلظت مولاریته}}{\text{V}} = \frac{\text{mol}}{\text{o}, \Delta L}$$

$$\alpha = \frac{[OH^-]}{[AOH]} \Rightarrow [OH^-] = o, 1 \times o, 25 = 25 \times 10^{-3} \text{mol} \cdot L^{-1}$$

$$[OH^-][H^+] = 10^{-14} \Rightarrow 25 \times 10^{-3} \times [H^+] = 10^{-14} \Rightarrow [H^+] = 10^{-14} / 25 \times 10^{-3} \text{mol} \cdot L^{-1}$$

$$pH = -\log[H^+] \Rightarrow pH = -\log 10^{-13} = 13 - \log 10$$

$$= 13 - 2 \log 2 = 13 - 0,6 = 12,4$$

۲۵ - گزینه ۴

۲۶ - گزینه ۳ موارد آ و ب و پ درست هستند.

۱) بررسی موارد درست:

۲) مورد آ: طبق متن کتاب درسی صحیح است.

۳) مورد ب: افزودن نمک های فسفات به صابون ها باعث واکنش فسفات با یون های کلسیم و منیزیم شده و از سختی آب می کاهد؛ بنابراین از این صابون ها در آب های سخت می توان استفاده کرد و می باز به تولید پاک کننده های غیر صابونی برای استفاده در آب سخت کاهش می یابد.

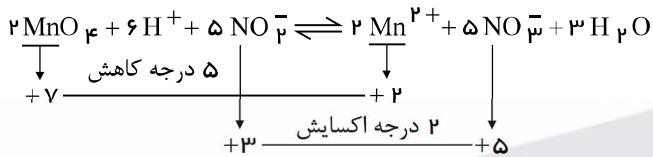
۴) مورد پ: از نوعی صابون سنتی در تولید پاک کننده های غیر صابونی برای چرب کردن سطح سنگ ها استفاده می شود.

بررسی موارد نادرست:

مورود ت: افزودن ترکیب های کلردار باعث افزایش خاصیت ضدغونی کنندگی و میکروب کشی می شود.

۲۷ - گزینه ۴ ابتدا با محاسبه تغییر عدد اکسایش گونه ها، واکنش داده شده را موازن می کیم:

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱:

تغییر عدد اکسایش × ضریب × زیروند = تعداد الکترون های مبادله شده

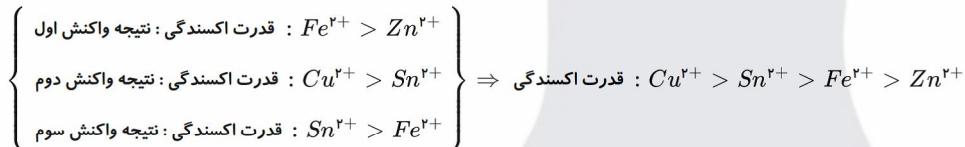
بنابراین تعداد e^- های مبادله شده برابر است با: $5 \times 2 = 10$

گزینه ۲: در این واکنش، عدد اکسایش منگنز در یون پرمگنات ۵ واحد کاهش یافته و در نتیجه نقش اکسیده دارد. همچنان عدد اکسایش نیتروژن در یون نیتریت ۲ واحد افزایش یافته و در نتیجه نقش کاهنده دارد.

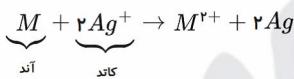
گزینه ۳: مجموع ضرایب واکنش دهنده ها برابر ۱۳ و مجموع ضرایب فرآورده ها برابر ۱۰ می باشد. $13 - 10 = 3$ گزینه ۴: گونه کاهنده یون نیتریت است ($\text{NO}_3^- \rightleftharpoons \text{NO}_2^-$) که تغییر عدد اکسایش آن برابر +۲ است.

اما به جز متانوئیک اسید در تمام کربوکسیلیک اسیدها، مانند استیک اسید (معروفترین کربوکسیلیک اسید) عدد اکسایش کربن گروه عاملی کربوکسیل برابر ۳ است.

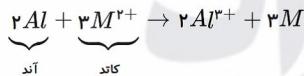
۲۸ - گزینه ۴

۲۹ - گزینه ۲

$$emf = E^\circ_{\substack{\text{کاند} \\ \text{آند}}} - E^\circ_{\substack{\text{آند} \\ \text{آند}}} \rightarrow 1,98 = 0,8 - E_M^\circ \Rightarrow E_M^\circ = -1,18$$

$$emf = E^\circ_{\substack{\text{کاند} \\ \text{آند}}} - E^\circ_{\substack{\text{آند} \\ \text{آند}}} \rightarrow -1,18 - (-1,66) = 0,48V$$

۳۰ - گزینه ۴ مولکول های CO_2 , PF_5 , AlCl_3 , XeF_4 , PCl_5 , SF_6 ناقطبی و سایر مولکول ها قطبی هستند. بنابراین فقط در گزینه ۴ هر سه مولکول ناقطبی می باشند.توجه: در XeF_4 با این که اتم مرکزی جفت الکترون ناپیوندی دارد ولی مولکول ناقطبی است چون شکل هندسی آن ها متقابران است (به ترتیب خطی و مربع مسطوح)

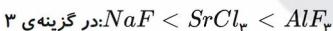
۳۱ - گزینه ۲

انرژی شبکه

انرژی شبکه

انرژی شبکه

انرژی شبکه

علاوه بر اینکه می توان در نظر گرفت که یون های Al^{3+} و O^{2-} و همچنین Na^+ و Mg^{2+} هم الکترون هستند در گزینه ۲ ترتیب کاهشی انرژی شبکه بلور از راست به چپ نیز درست نوشته شده، در ضمن Sr^{2+} و Cl^- آرایش گارهای نجیب متفاوتی دارند و Zn^{2+} نیز به آرایش گاز نجیب نمی رسد.

۳۲ - گزینه ۴ عدد اکسایش محلول سیز رنگ و ارادیم، ۳ می باشد:

$$2\text{Mn}^{2+} \rightarrow [1\text{A}\text{Ar}]^{3d^l} \quad (n+l) = 2(3+2) = 10 \quad \text{مجموع}$$

از جمله رنگ دانه های معدنی هستند که به ترتیب به رنگ های سفید و قرمز دیده می شوند. اگر یک نمونه ماده همه طول موج های مرئی را بازتاب کند، به رنگ سفید دیده می شود. همچنان چشم ما مواد رنگی را با طول موج های عبوری یا بازتاب شده از آن ها می بیند. نیتینول آلیاژ از تیتانیوم و نیکل بوده که به آلیاژ هوشمند معروف است. از این آلیاژ در ساخت استینت برای

رگ‌ها استفاده می‌شود. واکنش ناچیز $T\ddot{z}$ با ذره‌های موجود در آب دریا مزیت اصلی در ساخت پروانه اقیانوس پیما است.

۳۳ - گزینه ۲

$$(ΔH < ۰) \quad 2A(g) + B(g) \rightleftharpoons C(g) + D(g) + q$$

افزایش دما باعث افزایش سرعت واکنش‌های رفت و برگشت می‌شود، اما سرعت واکنش در جهت مصرف گرمای (گرمگیری) بیشتر از افزایش می‌باشد. در واقع واکنش در جهت برگشت جایه‌جا شده و باعث افزایش غلظت واکنش‌دهنده‌ها می‌شود. کاهش حجم (افزایش فشار) باعث جایه‌جای تعادل به سمت مول کمتر (به سمت فرآورده‌ها) می‌شود.

افزایش فشار همچنین در تعادل جدید غلظت تمامی گونه‌ها را افزایش می‌دهد و سرعت واکنش رفت و برگشت افزایش می‌باشد. کاتالیزور، ثابت سرعت واکنش رفت و برگشت را به یک نسبت تغییر می‌دهد و به همین دلیل مقدار ثابت می‌ماند.

در کاهش فشار با توجه به اینکه مخرج CO_2 بیشتر کم می‌شود، خارج قسمت واکنش بزرگ می‌شود. بنابراین موارد الف، ب و ث درست هستند.

۳۴ - گزینه ۳

} استفاده از کاتالیزگر سبب
} کاهش زمان انجام واکنش
} افزایش سرعت
} مسیر انجام واکنش را عوض می‌کند.

استفاده از کاتالیزگر بر موارد زیر بی اثر است.

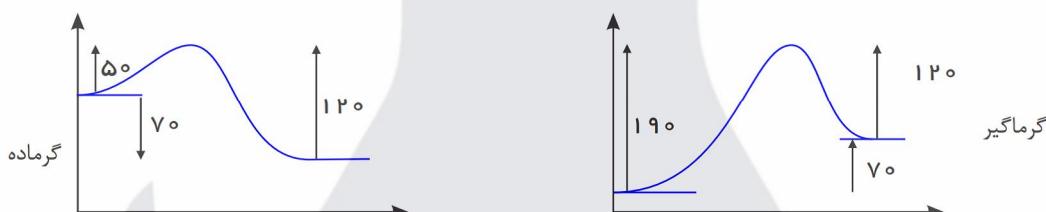
$ΔH > ۰$

۱. سطح انرژی واکنش‌دهنده‌ها و فرآورده‌ها

۲. پایداری واکنش‌دهنده‌ها و فرآورده‌ها

۳. انجام پذیر بودن یا نبودن واکنش

۴. گزینه ۳ با توجه به اطلاعات سؤال این واکنش می‌تواند گرمگیر یا گرماده باشد:

از آنجاکه واکنش گرماده با شرایط مذکور، انرژی فعل سازی کمتری دارد، سرعت آن بیشتر از واکنش گرمگیر است و تنها عبارت نادرست عبارت سوم است.